

af Horsens Kommune for et Laan paa 80,000 Kr. udstedte Obligationer.

(Første Behandling findes i Tidenden Sp. 389.)

Intet Endringsforslag var stillet.

Lovforslagets Indhold fattes under Forhandling.

Ingen begjærede Ordet.

Lovforslagets Indhold (se Tillæg A Sp. 2769) anfaas vedtaget uden Afstemning.

Lovforslagets Overgang til 3die Behandling vedtoges enstemmig med 40 Stemmer.

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Tillæg til Lov af 29de December 1857 om Haandværks- og Fabrikdrift samt Handel og Beværning m. m.

(Lovforslaget findes i Tillæg A.)

Sagen fattes under Forhandling.

Orenbøll: Da jeg i forrige Møde tillod mig at indbringe dette Lovforslag, antydede jeg, at det ikke var nogen ny Tante, som her kom frem paa Næringslovgivningens Omraade, men at det er et Spørgsmaal, som har ligget for allerede dengang, da Loven af 29de December 1857 blev behandlet i Rigsdagen. Jeg har frygtet for, at man skulde sige, at der var noget Nytt og Nabitalt i dette lille Lovforslag, jeg er kommen med, og jeg vil derfor med et Par Ord tillade mig at bringe i de Herreris Grindring, hvad der ligger saa langt tilbage, at ialtfald de Fleste af dem neppe have nogen bestemt Opfattelse af, hvad der passerende dengang. Loven af 29de December 1857 blev forelagt i Folkethinget, og i det Forslag, som da fremkom fra Regeringens Side, fandtes der en Bestemmelse, nemlig i Lovforslagets § 57, som berettigede Kommunalbestyrelsen til at standse Meddelelse af Borgerstab paa Værtshushold, naar Saadant maatte antages at stemme med det almene Lær, og hvad de andre Beværninger angik, var der ogsaa forskellige indstrænkende Bestemmelser med Hensyn til dem; navnlig med Hensyn til Restauration og Konditori fordredes der passende Lokaler og tillige den Betingelse, at saadanne Etablissementer ikke maatte

flyttes uden særlig Tilladelse. Hvad endelig angik Gjæstgiveri, da holdt Forslaget der paa det Bestaaende, nemlig, at det som hidtil skulde være Gjenstand for kongelig Bevilling ogsaa i Kjøbstæderne. Under Sagens Behandling foreslog Udvalget i Folkethinget uden nærmere Motivering, at den Bevillingsmyndighed, som Indenrigsministeren havde havt til at tillade Oprettelsen af Gjæstgiveri, skulde falde bort, saaledes at det blev en fuldstændig fri Næring i Kjøbstæderne, og ligeledes Lod man bortfalde de indstrænkende Bestemmelser, som vare fastsatte for Restauration og Konditori. Hvad Værtshushold angik, foreslog Udvalget ligeledes, at det skulde være fuldstændig frit, saaledes at Kommunalbestyrelserne ikke maatte have nogen Myndighed til at gjøre Indstrænkninger i den Henseende. Der findes ikke nogen Motivering deraf i Betænkningen, men Ordføreren for Udvalget — det var den paa Næringslovgivningens Omraade noksom bekendte senere Høiesteretsassessor D. Müller — udtalte kun paa Udvalgets Begne om det Forslag af Regeringen, at Kommunalbestyrelserne skulde have Myndighed til, naar det stemmede med det almene Lær, at standse saadanne Næringsbevillingers Meddelelse, Følgende: „Meningen er at modarbejde Overfyldning paa denne Næringsvei, men Udvalget antager, at ogsaa denne Bestemmelse kan bortfalde efter det Princip, som gaar gjennem Lovforslaget, nemlig at overlade Sigt til Tingenes egen Udvikling“. Hvorvidt nu Udviklingen i de forløbne 24 Aar har viist sig at holde Stik der, tror jeg ikke, der er to Meninger om. Der var Ingen, som talte for dette Forslag af Udvalget angaaende Værtshushold, og det Mærkelige var, at Ordføreren, som jeg nævnte, Høiesteretsassessor Müller, erklærede, at han selv vilde stemme imod det, og den daværende Indenrigsminister, den nuværende 1ste Landsihingsmand for 1ste Kreds (Krieger) — som for lidt siden sagde mig, at han beklagede, ikke at kunne være tilstede her idag, ialtfald først senere — talte ogsaa derimod. Men ikke desto mindre blev Udvalgets Forslag om den fuldstændig ubundne Frihed vedtaget med 36 Stemmer mod 26. Ved Lovforslagets tredie Behandling i Folkethinget opstillede 15 Medlemmer med Bregendahl i Spidsen paany Forslaget om den omtalte Myndighed for Kommunalbestyrelserne til at standse Meddelelsen af Borgerstab paa Værtshushold, naar det almindelige Lær fordrede det. Dette blev støttet af selve Udvalgets Ordfører, som udtalte sig ganske kort, hvilken Udtalelse jeg med den høitærede Formands Tilladelse skal oplæse. Han sagde saaledes: „Det har sine store Betæneligheder at give Værtshushold i Kjøbstæderne frit, idet det er en Næringsvei, som ikke fordrer Kapital, Anstrenghelse eller Kundskaber, og som i det Hele har noget meget Friskende for daarlige Personer af Almuestanden. Erfaringen har noksom viist, at en hel Del af dem, der her-